

interviu _____

în acest număr _____

E.S. DI Lazăr Comănescu

Ambasador extraordinar și plenipotențiar al României
în Republica Federală Germania

Domnule Ambasador, după aproape șase ani de la aderarea României la Uniunea Europeană, cum ați aprecia avantajele, dar și costurile statutului de stat membru pentru România?

Ar fi mai potrivit să vorbim nu atât de costuri, cât de obligații asumate. Nu cred, de exemplu, adecvat să discutăm cât „costă” o societate democratică. Or, UE este promotor și garant al unei astfel de societăți, ceea ce reprezintă un mare avantaj. Retrospectiv, constatăm că s-au înregistrat și sinuozități, dar este important că, în ciuda complexității și a sensibilității unor astfel de situații, UE dispune de instrumente de corectare. Un alt mare avantaj rezidă în capacitatea

substanțial crescută a unui stat membru de a promova inițiative, fie ele de politică internă sau externă, consonante cu interesele naționale. Astfel a devenit posibilă dezvoltarea, la inițiativa României (și a Austriei) a unui proiect de anvergură precum Strategia Dunării (SUERD) sau, cu sprijinul Germaniei, a proiectului Sinergia Mării Negre. Rămânem însă deficitari în valorificarea celui mai important instrument comunitar de susținere a dezvoltării: fondurile structurale și de coeziune. Este o realitate diferită de ceea ce așteptam cu toții la 1 ianuarie 2007, în spatele căreia se află factori care ar trebui să răspundă pe măsură. Sper ca perioada care a mai rămas din actualul cadru financiar multilateral să permită remedierea, fie ea și numai parțială, a acestui deficit. Și mai sper să fie trase concluziile necesare pentru evitarea unei repetări în următorul ciclu financiar multianual ... **pag 2**

3 *Alegerile parlamentare din Ucraina – regres democratic?*

4 *Ce ne lipsește pentru a fi un stat membru Schengen?*

5 *IER – Institut asociat inițiativei “Strategia Globală Europeană”*

7 *Culegerea de jurisprudență CEDO – cauze recente împotriva României*

8 *Parlamentul European: Sesiunea plenară 19 – 22 noiembrie, Strasbourg*

8 *Consiliul European amână adoptarea Cadrelor Financiar Multianuale (MFF) 2014 – 2020*

publicații _____

Romanian Journal of European Affairs – Ediția de iarnă 2012

În cel de-al patrulea număr din acest an al publicației RJEA, autorii articolelor aduc în atenție subiecte legate de abilitatea UE de a dezvolta capacități pentru gestionarea civilă a crizelor, teoria (dez)integrării monetare politice, o evaluare conceptuală a Statelor Unite ale Europei, fundamentele culturale ale autocrației, o evaluare a eco-eficienței economiei românești și romii, ca minoritate protejată – politici și bune practici în UE ... **pag 5**

... Într-un interviu apărut în 2010 ați adus în discuție întărirea unei axe București – Berlin. Acum, la doi ani după acel interviu, care este stadiul relațiilor bilaterale româno-germane?

Am spus atunci și spun și acum: pentru a califica o relație, mai important decât formulările este conținutul acesteia. Or, relațiile cu Germania sunt probabil cele mai intense și mai cuprinzătoare pe care România le are cu un stat membru UE și nu numai. Aș da câteva exemple:

- Germania este de departe principalul partener comercial al României, cu cca 20 % din volumul total al schimburilor economice externe, în cifre - aproape 18 miliarde euro (în 2011);

- dialogul politic, la toate nivelele, s-a dezvoltat continuu. În anul acesta, de exemplu, al împlinirii a 20 de ani de la semnarea Tratatului bilateral, au avut loc două vizite la Berlin la nivel de ministru de externe. Au avut loc, de asemenea, consultări la nivel de înalți funcționari, la Berlin sau la București, pe teme precum afacerile europene, politica de vecinătate, afacerile strategice. Există o cooperare excelentă și în cadrul ONU. Aș adăuga contactele intense parlamentare. - în sfârșit, dar nu în cele din urmă, merită menționată cooperarea excelentă pe linia minorităților. Minoritatea germană din România și germanii originari din sau având ascendență în România reprezintă o punte solidă de legătură între România și Germania.

Sinergia Mării Negre și Strategia Dunării reprezintă două proiecte ce s-au bucurat de susținerea Germaniei. Cum apreciați progresele acestor două inițiative, în care aportul României s-a dovedit a fi unul important?

Aș adăuga la cele spuse ca răspuns la prima întrebare că ne aflăm deja în faza punerii în operă a SUERD și că acum, esențial pentru valorificarea oportunităților care derivă din această strategie, este să avansăm proiecte concrete cât mai solide.

Cooperarea cu Germania, mai ales cu cele două landuri dunărene *Baden Württemberg* și *Bavaria*, oferă perspective deosebite în această privință. Aștept ca la Forumul *SUERD, Regensburg*, din 27-28 noiembrie participanții români să vină cu propuneri concrete.

În anii '90 a apărut o nouă structură de cooperare trilaterală compusă din Franța, Germania și Polonia, ce s-a dorit, la un moment dat, a fi noul nucleu al UE, înlocuind motorul franco-german. Care este relevanța actuală a „Triunghiului de la Weimar” și în ce măsură deciziile discutate în acest format restrâng

„Experiența arată că, de fiecare dată când s-a confruntat cu o criză, UE a înregistrat noi pași spre adâncirea integrării.”

ar putea influența politica la nivel european?

Aș nuanța puțin. Mai întâi aș reaminti că binomul franco-german a avut și, sunt convins, va continua să aibă un rol central în construcția europeană. În al doilea rând, „Triunghiul de la Weimar” este un cadru de cooperare între Germania și principalii săi vecini direcți. În al treilea rând, foarte important, Germania este

un promotor activ al consolidării în continuare a UE ca un proces inclusiv, abordare puternic susținută și de România. A se vedea pactul fiscal sau proiectul uniunii bancare.

Contextul economic actual este încă unul de criză. Care sunt șansele de supraviețuire a zonei euro? Care ar fi măsurile optime ce ar trebui luate pentru o redresare economică reală a acesteia?

E.S. DI LAZĂR COMĂNESCU este Ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Republica Federală Germania.

A obținut în anul 1998 gradul diplomatic de ambasador. Este membru al Consiliului Științific Consultativ al Institutului European din România, membru al Consiliului Științific al Institutului Român de Studii Internaționale și membru fondator al Forumului Europei Centrale de la Varșovia. Între 1998 și 2001 a fost Ambasador al României la NATO, iar între 2001 și 2008 Ambasador al României la Uniunea Europeană. În anul 2008 a fost Ministru de externe.

În anul 2000 a fost decorat cu Ordinul Național „Serviciul credincios” în grad de mare ofițer, în 2007 cu același ordin în grad de mare cruce, iar în 2009 a primit, în Germania (la Neudrossenfeld – Bavaria), Medalia europeană „Carol al IV-lea”.

A absolvit cursurile Facultății de Comerț Exterior din cadrul Academiei de Studii Economice din București și „Cursul de civilizație și limbă franceză contemporană” de la Paris – Sorbona. A obținut în anul 1983 titlul de doctor în relații economice internaționale la Academia de Studii Economice din București.

Este autor sau coautor de articole și lucrări privind problematica internațională și de manuale universitare pe teme de economie mondială.

Experiența arată că, de fiecare dată când s-a confruntat cu o criză, UE a înregistrat noi pași spre adâncirea integrării. Personal sunt încrezător în evoluții similare și după actuala criză: ESM sau uniunea bancară sunt pași în această direcție. Nu înseamnă că nu persistă încă riscuri și că nu trebuie să fie luate în continuare măsuri de reformă într-o serie de state membre. Este important însă ca disciplina bugetară să fie acompaniată de măsuri pentru asigurarea creșterii economice și a competitivității europene. Se va asigura astfel un suport puternic pentru o monedă unică forte. Ar fi însă greșit să se creadă că actuala criză are rădăcini (doar) în zona euro, sau în principal în zona euro. Să nu uităm cum și unde s-a declanșat criza și nici că ține în bună măsură de dimensiunea financiar-bancară a fluxurilor globale. Nu poate fi ignorat apoi faptul că avem a face cu o competiție globală, inclusiv în domeniul monetar-financiar.

Cu ocazia reuniunii anuale a diplomației românești ați semnalat o serie de deficiențe în domeniul diplomației economice, comparativ cu situația din Germania. Ce măsuri prioritare s-ar impune în acest domeniu pentru a spori competitivitatea economiei românești?

Pentru a face față lumii puternic concurențiale în care trăim, factorul cheie este performanța, strâns legată la rândul ei de capacitatea de a valorifica avantajele competitive de care România dispune. Contează apoi mediul în care acționează operatorii economici. Stabilitatea și predictibilitatea cadrului

instituțional și legislativ sunt esențiale, și aici este loc de îmbunătățiri în România. Este de asemenea nevoie de o infrastructură cât mai bine dezvoltată.

Revenind la diplomația economică, am spus și la reuniunea ambasadurilor, aceasta reclamă serioase îmbunătățiri. Aș începe cu resursele umane alocate reprezentării economice externe și cu modul în care este concepută rețeaua acestei reprezentări. O implicare mult mai substanțială a camerelor de comerț ar fi benefică. Experiența germană în materie poate fi sursa de inspirație. În sfârșit, dar nu exhaustiv, aș menționa rolul factorilor politici, inclusiv de nivelul cel mai înalt, în promovarea intereselor economice. Faptul că, în vizitele externe, mulți șefi de stat/guvern sau miniștri sunt însoțiți de reprezentanți ai comunității de afaceri din propria țară este mai mult decât edificator în acest sens.

Rămânând în același registru, ați putea împărtăși cititorilor noștri percepția pe care o aveți în legătură cu prioritățile politicii externe a României pe termen mediu și lung?

M-am referit deja la cerința unei clare definiții a intereselor naționale și, implicit, a direcțiilor prioritare de acțiune, demers care nu poate fi decât unul colectiv, al celor cu responsabilități și expertiză în materie. Acestea fiind spuse și revenind la întrebarea dumneavoastră, aș sublinia în primul rând necesitatea unei mai bune valorificări a oportunităților care derivă din apartenența la UE și la NATO. Totodată, o atenție sporită ar trebui acordată consolidării cooperării cu țări din alte regiuni, în special din zona economiilor emergente.

Interviu realizat de **Oana Mocanu**

analiză | opinie

Alegerile parlamentare din Ucraina – regres democratic?

La data de 28 octombrie 2012 au fost organizate alegerile parlamentare din Ucraina, în urma unei campanii tensionate și sub atenta supraveghere a observatorilor internaționali. Rezultatele oficiale ale alegerilor au fost făcute publice, însă efectul lor este încă departe de a fi clar, recentul proces electoral fiind aspru contestat de opoziția politică și criticat de diverși actori externi.

Alegerile au stârnit mult interes în rândul comunității internaționale, având în vedere că rezultatul lor ar reflecta puterea poziției politice a președintelui Ianukovici și ar prevesti viitoarele mișcări geopolitice ale statului. În Ucraina însă, entuziasmul a fost mai scăzut, starea de spirit generală fiind foarte diferită de cea care a dat naștere Revoluției Portocalii din 2005. Constantele scandaluri politice și corupția agresivă a elitei conducătoare ar putea explica într-o oarecare măsură lipsa de interes a populației față de alegerile din acest an¹.

Sursa: <http://www.wikipedia.org/>

După cum era de așteptat, partidul lui Ianukovici – rusofilul Partid al Regiunilor – a câștigat practic alegerile, obținând puțin peste 30 de procente din numărul total al voturilor. A fost urmat de Opoziția Unită, condusă de Partidul Batkivshchina (Patria), cu 25 de procente. Partidul UDAR al renumitului boxer Klitschko a obținut locul trei cu aproape 14 procente, urmat îndeaproape de Partidul Comunist cu 13,18 procente.

Rezultatele au fost aprig contestate de partidele de opoziție, autoritățile fiind acuzate de manipularea votului în favoarea Partidului Regiunilor. Opoziția a dat dovadă de o unitate surprinzătoare, o parte din principalele partide din Ucraina discutând posibilitatea boicotării alegerilor prin respingerea locurilor din Verkhova Rada (Parlamentul Ucrainean). O serie de demonstrații au fost organizate pe străzile Kievului, protestatarii cerând recalcularea voturilor în 13 circumscripții electorale.

Chiar dacă poziția oficială a Partidului Regiunilor a fost de respingere a acuzațiilor, susținându-se că transparența a fost asigurată pe durata întregului proces electoral, observatorii civici și externi susțin cauza opoziției. Astfel, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) a catalogat recentul proces electoral din Ucraina drept *regres democratic*, atrăgând atenția asupra lipsei de transparență a campaniei, evidențiată de folosirea resurselor statului de către unii candidații ai partidului de la conducere și de atitudinea părtinitoare a mass-mediei².

Este așa-zisul regres democratic un semn care indică îndepărtarea Ucrainei de Uniunea Europeană? Până nu demult, progresele democratice din Ucraina erau percepute drept unele dintre cele mai de succes din cadrul *Parteneriatului Estic*. Cu toate acestea, de când Ianukovici a ajuns la putere în anul 2010, se pare că o parte din câștigurile democratice dobândite prin Revoluția Portocalie s-au pierdut. La puțin timp după investirea sa în funcție, președintele a început să-și consolideze puterea prin numirea unor persoane din anturajul său în funcții politice și administrative cheie, dar și prin pedepsirea liderilor opoziției. Într-un climat politic instabil, el a repus relațiile cu Rusia pe drumul cel bun, acceptând să facă anumite concesii în schimbul gazului rusesc natural mai ieftin. Evoluții precum reînnoirea contractului de leasing „Flota Mării Negre” până în 2042 și excluderea aderării la NATO din rândul obiectivelor de politică externă au arătat o înclinare concretă înspre Kremlin³. Toate aceste evoluții au nemulțumit profund Uniunea Europeană, care a decis să sancționeze Ucraina prin amânarea finalizării *Acordului de Asociere*.

¹ Radio Free Europe / Radio Liberty, *Ukrainian Students Selling Votes on Social Network*, <http://www.rferl.org/content/ukraine-students-sell-their-votes/24751959.html>, accesat pe 8 noiembrie 2012.

² OSCE, *Ukrainian elections marred by lack of level playing field, say international observers*, <http://www.osce.org/odihr/96673>, accesat pe 13 noiembrie 2012.

³ Moshes, A., *Russia's European Policy under Medvedev: How Sustainable is a New Compromise?*, *International Affairs*, 2012, 88: 1, p.26.

Se pare că Partidul Regiunilor se va bucura în final de o majoritate confortabilă în Parlament, în ciuda eforturilor opoziției, astfel că o mai mare implicare a Rusiei în politica ucraineană și o stagnare (sau chiar o deteriorare) a relațiilor UE – Ucraina ar fi mai mult decât previzibile. Cu toate acestea, experții atrag atenția Uniunii că Ucraina nu poate să rupă pur și simplu relațiile sale tradiționale cu Rusia și că o colaborare mai profundă între UE și Ucraina nu ar trebui să fie condiționată de alianțele politice ale Kievului⁴. Mai mult decât atât, există semne concrete că relația dintre Rusia și Ucraina nu este atât de „roz” pe cât se așteaptă unii. Politicienii ucraineni continuă să refuze să facă parte din câteva dintre cele mai îndrăgite planuri ale Moscovei, precum subordonarea principalei companii de gaz din Ucraina față de compania de stat rusească Gazprom precum și apartenența la uniunea vamală dintre Rusia, Belarus și Kazahstan.

Astfel, în ciuda simbolicele gesturi de atașament față de Rusia, putem concluziona că e puțin probabil ca politicieni ucraineni să accepte sporirea implicării Rusiei în politica internă, implicare ce ar putea să le afecteze interesele politice și financiare. Însă chiar dacă elementul rusesc este scos din ecuație, precum propun unii, sunt slabe șanse ca relația UE – Ucraina să se îmbunătățească atât timp cât Ianukovici și „familia” sa își vor menține dominația asupra scenei politice folosind mijloace nedemocratice și necivice.

Rezultatele alegerilor din 2012 transmit un mesaj clar: Ianukovici nu pleacă nicăieri! În această situație, mulți se întrebă câte compromisuri mai este UE dispusă să facă? „Nu așa de multe” pare să fie răspunsul, dacă ne uităm cu atenție la evoluția relației Uniunea Europeană – Ucraina. Există totuși un aspect pozitiv al alegerilor parlamentare din acest an – opoziția politică pare să fie mai puternică decât ne așteptam și UE poate găsi astfel un aliat surprinzător de puternic între granițele Ucrainei.

Alexandra Pop, stagiar

Ce ne lipsește pentru a fi un stat membru Schengen?

Obiectivul de aderare la spațiul Schengen este un angajament care a decurs în mod logic din Tratatul de Aderare a României la UE, un obiectiv agreat și pregătit împreună cu președințiile succesive ale Uniunii Europene, pentru îndeplinirea căruia România a respectat toate regulile existente și a îndeplinit, în întregime, toate criteriile necesare.

Considerăm important a fi subliniat faptul că procesul de aderare a unui stat membru al Uniunii Europene la spațiul Schengen are o importantă dimensiune de pregătire și evaluare tehnică în ceea ce privește aplicarea integrală a prevederilor acquis-ului Schengen, iar în acest sens autoritățile române au depus eforturi constante și laborioase.

În toate domeniile supuse evaluării, investițiile realizate de România pentru modernizarea echipamentelor și pregătirea adecvată a resursei umane au fost considerabile și apreciate ca atare de statele membre, precum și de oficialii Comisiei Europene, care au participat la vizitele de evaluare.

În cadrul acestui proces amplu de pregătire, misiunile de evaluare pentru România s-au desfășurat în perioada martie 2009 - decembrie 2010 și au implicat examinarea de către echipe de experți din statele membre și din instituțiile europene a pregătirii României în implementarea corectă și integrală a prevederilor acquis-ului Schengen, în domeniile cooperării polițienești, protecției datelor cu caracter personal, vizelor, frontierelor maritime, terestre, aeriene, a utilizării sistemelor SIS/SIRENE.

În final, misiunile de evaluare succesive au subliniat că România îndeplinește toate criteriile prevăzute de legislația europeană care reglementează aderarea la spațiul Schengen și funcționarea acestuia.

Ca urmare firească, la reuniunea Consiliului Justiție și Afaceri Interne din 9 iunie 2011, miniștrii de interne ai Uniunii Europene au salutat finalizarea cu succes a procesului de evaluare tehnică a României și Bulgariei și au hotărât ca decizia formală privind aderarea celor două state la spațiul Schengen să fie discutată cu ocazia Consiliului UE Justiție și Afaceri Interne din septembrie 2011. Un mesaj politic, de susținere, a fost transmis și de Parlamentul European, care a dat, la 8 iunie 2011, un vot majoritar favorabil aderării României și Bulgariei la Schengen.

Decizia privind aderarea României (și a Bulgariei) la spațiul Schengen ar fi trebuit adoptată cu ocazia Consiliul Justiție și Afaceri Interne din 22 septembrie 2011, dar opoziția Olandei și a Finlandei a făcut imposibil acest lucru.

Consiliile Europene din 9 decembrie 2011 și martie 2012 au reconfirmat întrunirea tuturor condițiilor pentru adoptarea deciziei privind aderarea României și a Bulgariei la spațiul Schengen și au invitat Consiliul JAI să finalizeze formal acest proces, prin luarea unei decizii în două etape (*în prima etapă, ridicarea controalelor la frontierele interne aeriene și maritime și, ulterior, eliminarea controalelor la frontierele interne terestre*).

Totodată, în spiritul Concluziilor Consiliului European din martie a.c., autoritățile române au implementat un set de măsuri complementare, menit să consolideze încrederea statelor membre, demonstrând astfel o atitudine constructivă și deschisă referitor la finalizarea procesului de aderare.

Cu înțelegere pentru complexitatea contextului european actual, autoritățile române vor continua să sprijine activ toate inițiativele care vor conduce la întărirea securității spațiului

⁴ New Eastern Europe, *Don't Write off Ukraine*, <http://www.neweasterneurope.eu/node/490>, accesat pe 5 noiembrie 2012.

de libertate, securitate și justiție și implicit a cetățenilor europeni, iar pentru rezolvarea situației prezente, cuvintele cheie se rezumă la *dialog deschis, cooperare onestă, spirit de solidaritate* în fapte, și, nu numai clamarea acestuia și, nu în ultimul rând, *cunoaștere reciprocă* manifestă între statele membre.

Prin toate activitățile pe care le-am inițiat, avem în permanență în atenție îndeplinirea obiectivului legat de dezvoltarea spațiului de justiție, libertate și securitate și de creșterea a gradului de securitate internă pentru cetățeanul european. Rezultatele sunt vizibile și au fost apreciate în mod deschis de reprezentanții statelor membre care au evaluat gradul de pregătire a țării noastre în cadrul procesului de evaluare Schengen.

De asemenea, toate acțiunile noastre din punctul de vedere al cooperării în context Schengen, inclusiv în ceea ce privește

controlul și securizarea frontierelor, sunt deja cele ale unui stat membru. Am intrat deja în logica unui stat Schengen și ne-am construit un sistem care ne permite să acționăm alături de colegii europeni.

Ce lipsește României pentru a deveni stat membru Schengen cu drepturi depline? Teoretic, nimic.

Practic, însă, lipsește manifestarea clară a voinței politice a statelor membre implicate, iar din acest motiv aderarea României la Spațiul Schengen rămâne un deziderat pentru care trebuie să mai așteptăm până în martie 2013.

Material elaborat de Serviciul Implementare Politici Europene din cadrul Direcției Generale Afaceri Europene și Relații Internaționale - Ministerul Administrației și Internelor

Actualitate

IER – Institut asociat inițiativei „Strategia Globală Europeană”

IER a devenit **institut asociat** la inițiativa **Strategia Globală Europeană**, care își propune să genereze noi idei și reflecții referitoare la direcțiile strategice ale relațiilor externe ale Uniunii Europene. Această inițiativă este condusă de patru think-tank-uri din: Italia – Istituto di affari internazionali, Spania – Real Instituto Elcano, Polonia – Polish Institute of International relations (PISM) și Suedia – Swedish Institute of International Affairs. Scopul acesteia este să aducă în dezbateră publică idei generate de cercetare cu privire la viitorul relațiilor externe ale Uniunii Europene, printr-un dialog activ. Acestea vor fi diseminate prin mai multe mijloace: publicații, un website interactiv și ateliere. Cele patru institute organizatoare vor fi responsabile de elaborarea unui raport final care să evidențieze elementele esențiale ale unei viziuni strategice referitoare la relațiile externe ale UE, în mai 2013.

Inițiativa **Strategia Globală Europeană** a fost lansată în iulie 2012, la propunerea miniștrilor afacerilor externe din Suedia, Polonia, Spania și Italia, pornind de la premisa că o nouă gândire strategică se impune în actualul context. Proiectul include organizarea unor seminarii și conferințe precum și o platformă de dezbateri online. Procesul este unul deschis, alte centre de analiză și think-tank-uri interesate de problematica propusă având posibilitatea de a contribui cu idei în cadrul inițiativei, ca *membri asociați*.

Procesul de elaborare a **Strategiei Globale Europene** presupune o dezbateră amplă, prin intermediul unor publicații orientate către formularea de politici, articole științifice, editoriale și a unei pagini de internet interactive și serii de conferințe.

După cum se arată pe pagina de internet a proiectului, strategia are menirea de a consolida o cultură strategică comună la nivel european, precum și o direcție și viziune de viitor general împărtășită. Prin seria de conferințe, ateliere de lucru și publicații, cele patru think-tank-uri inițiatore își propun să stimuleze o dezbateră amplă cu privire la viitorul relațiilor externe europene. În prezent, UE are o strategie de securitate, elaborată în 2003 și actualizată în 2008. Scopul actualei inițiative este de a privi dincolo de riscuri, către oportunități, în contextul schimbărilor care au loc în Europa precum și în alte părți ale lumii. Finalitatea demersului este de a contribui la formularea unei viitoare Strategii Globale Europene, dezvoltate de instituțiile europene, cu participarea Înaltului Reprezentant și a Serviciului European de Acțiune Externă.

Mai multe detalii referitoare la context, participanți, evenimente planificate și publicații relevante pot fi găsite pe website-ul proiectului: <http://www.europeanglobalstrategy.eu/>

Agnes Nicolescu

Romanian Journal of European Affairs – Ediția de iarnă 2012

În cel de-al patrulea număr din acest an al publicației RJEA, autorii articolelor aduc în atenție subiecte legate de abilitatea UE de a dezvolta capacități pentru gestionarea civilă a crizelor, teoria (dez)integrării monetare politice, o evaluare conceptuală a *Statelor Unite ale Europei*, fundamentele culturale ale autocrației, o evaluare a eco-eficienței economiei românești și romii, ca minoritate protejată – politici și bune practici în UE.

Dr. Rafal Domisiewicz, consilier la Ministerul Afacerilor Externe din Polonia, în prezent detașat la sediul Serviciului European de Acțiune Externă din Bruxelles, vorbește despre gestionarea civilă a crizelor, mult timp considerată un punct forte al UE. Acesta se întrebă cum s-a descurcat UE în construcția unor capacități civile pentru Politică de securitate și apărare comună printr-un studiu de caz al impactului europenizării normelor CCM într-unul dintre statele membre mai noi – Polonia. Autorul concluzionează că europenizarea a avut un impact limitat și de suprafață asupra construirii capacității de răspuns civile în Polonia, fiind caracterizată de ajustări marginale mai degrabă decât esențiale ale politicii de securitate.

Dr. Radu Cristian Mușetescu și dr. Octavian-Dragomir Jora de la Catedra de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice, București, pun în discuție teoria (dez)integrării monetare politice, elaborând un raport din perspectiva *Austrian economics*. Specialiștii în economie politică și factorii decidenți sunt din ce în ce mai interesați de problema dezintegrării monetare. Până de curând, procesul prin care două state care aveau o monedă comună decid să renunțe la ea și aleg în loc monede naționale a fost un eveniment marginal și accidental în istorie. Acesta s-a întâlnit în cazul dezintegrării politice a unor construcții statale precum Cehoslovacia, Uniunea Sovietică sau Iugoslavia, tipic construite prin agresiune militară și având planificare economică extinsă. În prezent, lumea ar putea trece prin experiența unui alt tip de dezintegrare monetară. În acest caz este rezultatul unei crize economice profunde care afectează procesul democratic al integrării în Europa de Vest. Dificultățile întâlnite de unele state membre din zona euro precum și dezbaterile în jurul rezolvării corecte a acestora au condus la scenariul că cel puțin unele dintre aceste state vor renunța la statutul de membru al Sistemului Monetar European. Caracteristica specifică a acestor state este economia lor deschisă și predominant orientată spre piață. Întoarcerea lor la o economie planificată și izolarea completă față de restul economiei globale și regionale este foarte puțin probabil să se întâmple. Dar acestea au, de asemenea, un sistem monetar bazat pe capital politic, iar redistribuirea masivă a resurselor este posibilă prin mecanismul monetar.

Dr. Florin Bonciu, prof. univ., Prorector Cercetare științifică la Universitatea Româno-Americană, București, cercetător principal în cadrul Institutului de Economie Mondială din

București, și-a propus să analizeze în articolul său conceptul de *Statele Unite ale Europei*, din punctul de vedere al încercărilor anterioare din istorie de a unifica entitățile statale europene, precum și din punctul de vedere al unei analize comparative cu Statele Unite ale Americii. Pentru a stabili, de la început, un cadru de analiză foarte clar, sunt prezentate câteva posibile erori de raționament. Din analiză rezultă concluzia că este foarte puțin probabil să se concretizeze o adevărată federație de state europene în viitorul apropiat, însă unele elemente ale construcției federale sunt totuși posibile. O altă concluzie este că o construcție federală parțială nu este eficientă, ci dimpotrivă, are tendința să genereze dezechilibru.

Iulian Oneașcă, expert în reforme și politici sociale, lucrând în prezent la Institutul European din România, examinează în articolul său fundamentele societăților din Asia Centrală (AC) și impactul lor asupra politicilor, amintind similitudinile cu Europa Centrală și de Est (ECE), propunând recomandări pentru progresul societăților. Autorul analizează conexiunile între politică și moștenirea culturală, introducând două concepte de bază, fundamentele culturale și instituționale ale societăților. Acesta examinează, apoi, capitalul social și exercitarea puterii, ilustrând asocieri favorabile și schimburi între cultură (culturi) și politică. Sunt expuse neajunsurile și sunt arătate oportunitățile și circumstanțele de conflicte. Autorul demonstrează impactul contradictoriu al arenei internaționale; discută sinergiile și mijloacele de a combina influențele dintre politici și culturi. În cele din urmă, încorporează rezultatele în termeni politici. Elementele de bază ale unui sistem de lucru care să genereze progres în AC se observă atât în dezvoltarea indivizilor, cât și a sistemelor lor de guvernare. Sunt date recomandări despre felul în care instituțiile de educație superioară pot ocoli influențele culturale negative și pot ameliora autocrația. Problemele societăților din AC sunt analizate cu accent puternic pe politici, făcând recomandări de politici și urmărind generarea de dezbateri.

Viorel Niță, cercetător la Institutul de Economie Mondială, în prezent deținând un post de cercetare post-doctorală la Unitatea de Evaluare a Sustenabilității a Institutului de Mediu și Sustenabilitate, Centrul de Cercetări Comune al Comisiei Europene, evaluează în articolul său sustenabilitatea ecologică a economiei României din trei perspective diferite. Primele două aplicații utilizează consumul energetic și material al economiei ca model pentru impactul general asupra mediului. Cea de-a treia abordare de evaluare este calitativă și bazată pe context: sunt identificate principalele obstacole și oportunități pentru încorporarea sinergiilor sustenabilitate-competitivitate în managementul firmelor industriale românești. Predominanța avantajelor competitive bazate pe costuri de muncă scăzute, potențial mare de creștere a productivității muncii, politici deficitare de mediu și industriale și lipsa de conștientizare atât în

mediul de afaceri, cât și în cel politic a avantajelor creșterii productivității resurselor constituie obstacole semnificative în calea adoptării strategiilor de sustenabilitate competitive.

Din fericire, nivelurile relativ scăzute de eco-eficiență și eco-inovație în industrie oferă, de fapt, o varietate mare de soluții reciproc avantajoase încă neexploatate. Pe baza rezultatelor, sunt schițate direcții de continuare a cercetării și sunt propuse mai multe acțiuni de politici publice de dorit pentru creșterea sustenabilității ecologice a economiei românești.

Dr. Sigrid Lipott, specializată în politici transfrontaliere, în prezent asistent la Universitatea din Trieste, face referire, în articolul ei, la romi, ca la unul dintre cele mai eterogene grupuri minoritare din Europa, cu o mare varietate de trăsături culturale și diversitate lingvistică, având ca rezultat numeroase sub-grupuri și identități fragmentate. În ultima perioadă, la nivel european s-a observat o disponibilitate crescândă spre adoptarea de documente privind drepturile minorităților autohtone. Acest lucru le-a dat și romilor, sau

unora dintre ei, oportunități de a obține protecție eficientă cu susținere în abordarea bazată pe drepturi. Articolul are ca temă principală problema protecției minorității romilor în UE. Acesta introduce câteva trăsături-cheie prezente în dezbateră privind minoritățile romilor, subliniind diversitatea din interiorul grupului; analizează apoi statutul legal diferit al comunităților de romi în UE, subliniind importanța unui instrument cadru pentru protecția minorităților teritoriale la nivel macro-regional. Articolul oferă o prezentare a politicii europene cu privire la romi, dând exemple de bune practici din Europa în ceea ce privește protecția romilor (Slovenia și Suedia).

Articolele complete sunt disponibile la www.ier.ro/rjea. Pentru un exemplar tipărit, va rugăm să contactați: sales-rjea@ier.ro.

Oana Mocanu

Culegerea de jurisprudență CEDO – cauze recente împotriva României

Avem plăcerea de a vă informa că a apărut cel de-al treilea volum al *Culegerii de jurisprudență CEDO – cauze recente împotriva României*.

Culegerea include o selecție de 34 de hotărâri și decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului și se adresează atât teoreticienilor și practicienilor dreptului, cât și celor interesați de cunoașterea soluțiilor instanței de la Strasbourg pronunțate împotriva României sau de materia drepturilor omului, în general.

Culegerea cuprinde decizii și hotărâri pronunțate în perioada ianuarie 2011 – iunie 2012 și abordează, printre altele, problematici de principiu precum dreptul la viață, dreptul la libertate și siguranță, dreptul la libera exprimare, dreptul la respectarea vieții private și de familie, dreptul la un proces echitabil, dreptul la un recurs efectiv etc.

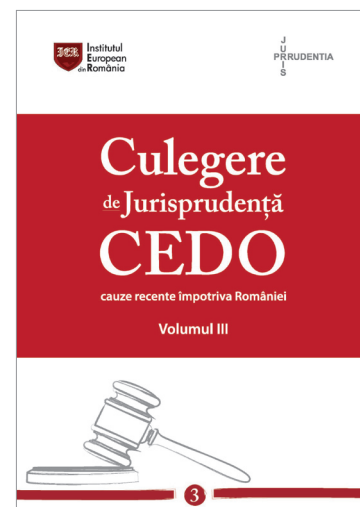
S-a acordat o atenție sporită jurisprudenței care prezintă anumite particularități prin raportare la dreptul românesc, precum revocarea decretului de grațiere, măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, refuzul de numire în postul de procuror stagiar.

Culegerea constituie un instrument util pentru interpretarea și aplicarea corectă a Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nu numai prin selecția cauzelor, cât și prin indexul alfabetic pe materii, articole, cuvinte-cheie, sintagme, instituții juridice naționale și internaționale.

În contextul creșterii numărului de cereri formulate în fața Curții Europene și soluționate de aceasta, sperăm că cel de-al treilea volum al *Culegerii de jurisprudență CEDO – Cauze recente împotriva României* va contribui la creșterea gradului de informare cu privire la jurisprudența CEDO, precum și la o mai bună punere în aplicare a standardelor Convenției, ceea ce ar preveni eventuale încălcări ale drepturilor omului.

Persoanele interesate de această culegere sunt rugate să trimită o cerere la adresa sales@ier.ro.

Laura Mihăilescu

Parlamentul European: Sesiunea plenară 19 – 22 noiembrie, Strasbourg

Între 19 și 22 noiembrie a avut loc la Strasbourg sesiunea plenară a Parlamentului European. Subiecte precum bugetul pe termen lung și alegerile europene din 2014 au dominat agenda evenimentului.

Sesiunea a fost deschisă *luni, 19 noiembrie*, de către Președintele PE Martin Schulz, care a făcut referire la agravarea conflictului dintre Israel și Hamas și la încetarea grevei foamei de către deținuții kurzi din închisorile turcești.

Unul din principalele rapoarte prezentate luni a vizat **sistemul bancar paralel**. Raportul a fost pregătit de deputatul belgian Saïd El Khadraoui care a făcut referire la necesitatea reglementării și creșterii transparenței acestui sistem, în vederea unei mai bune gestionări a riscului sistemic, care, necontrolat, poate afecta puternic băncile europene. Tot luni s-a dezbătut **necesitatea creșterii protecției minorilor în lumea digitală**.

Marți, 20 noiembrie s-a votat introducerea unor noi norme care să se aplice tuturor vehiculelor motorizate, norme menite să descrească rata accidentelor în care sunt implicate motocicletele, prin asigurarea unui control mai strict asupra siguranței acestui tip de vehicule. Marți s-a mai adoptat o rezoluție referitoare la **necesitatea asumării responsabilității în consolidarea Uniunii Economice și Monetare**, sugerându-se o mai mare implicare la nivel național. Rezoluția a mai propus adoptarea unui pact social de către UEM, privind problema locurilor de muncă, pact care să completeze modificările ce se vor introduce în tratatele UE.

În perspectiva Summitului Consiliului European din 22 – 23 noiembrie, membrii PE au supus dezbaterilor *miercuri, 21 noiembrie* bugetul UE pe perioada 2014 – 2020. La dezbateri au participat Președinția Cipriotă și Comisia Europeană. A fost discutată propunerea Consiliului de a reduce bugetul propus de Comisie. Deputații europeni și-au exprimat temerile legate de consecințele negative pe care o astfel de măsură le-ar putea avea asupra programelor finanțate de UE. Liderii partidelor europene au întărit prin declarațiile lor convingerea Președintelui Comisiei Europene, José Manuel Durão Barroso, care a declarat că „o schimbare mică în bugetul UE înseamnă o schimbare masivă pentru oamenii care depind de programele UE”. Și situația bugetelor din 2012 și 2013 a fost dezbătută de PE, Președintele Martin Schulz cerând statelor membre ce au blocat negocierile bugetare să nu împingă UE într-un impas bugetar.

Sursa: http://www.flickr.com/photos/european_parliament/

Tot *miercuri* s-a votat **sprijinirea de către PE a candidatului maltez Tonio Berg** pentru portofoliul de Comisar responsabil pentru sănătate publică și protecția consumatorilor.

Alegerile europarlamentare din 2014 au dominat agenda de *joi, 22 noiembrie*, când s-a votat o rezoluție ce a propus mai multă implicare cetățenească în alegerile membrilor CE. Astfel, s-a propus ca o parte considerabil mai mare dintre viitorii comisarii europeni să fie membri ai următorului Parlament European. De asemenea, s-a sugerat propunerea candidaților pentru președinția Comisiei de către alianțele politice din PE. S-a mai discutat posibilitatea desemnării a doi candidați pentru posturile de comisari, unul de sex feminin, unul de sex masculin, de către fiecare stat membru pentru a consolida egalitatea de gen. Tot *joi* s-a mai discutat și **situația încălcărilor drepturilor fundamentale ale omului în Libia, Iran și Burma**.

Pentru mai multe detalii, vizitați:

<http://www.europarl.europa.eu/news/ro/pressroom/press-release/plenary/>

Alexandra Pop, stagiar

Consiliul European amână adoptarea Cadrlui Financiar Multianual (MFF) 2014 – 2020

Consiliul European din 22–23 noiembrie 2012, întrunit pentru adoptarea bugetului Uniunii Europene pentru perioada 2014 – 2020, s-a încheiat indecis. Declarația finală evidențiază, cu o notă de optimism, un potențial de convergență suficient pentru a face posibil un acord asupra MFF la începutul anului 2013. Cei 27 șefi de stat și de guvern au mandatat Președintele Consiliului împreună cu Președintele Comisiei Europene pentru a continua consultările în vederea identificării unui consens.

Negocierile pentru MFF vizează stabilirea priorităților bugetare europene pentru perioada 2014 – 2020. MFF depășește sfera finanțelor, stabilind limita superioară a cheltuielilor UE, programele pentru care se alocă fonduri și regulile de finanțare a

cheltuielilor. Noul cadru financiar multianual se află în negocieri începând cu iulie 2011, după ce Comisia și-a prezentat propunerile. Pachetul Comisiei cuprinde regulamentul MFF, cinci acte legislative privind resursele UE și aprox. 70 de propuneri sectoriale. La negocierea MFF participă Comisia Europeană, Consiliul și Parlamentul European, fiecare cu aportul său.

MFF are două versiuni de referință. Una, cea de majorare a bugetului, este susținută de președintele Comisiei Europene, José Manuel Durão Barroso. Aceasta face referire la strategia Europa 2020, la întărirea convergenței și solidarității europene, accentuând investițiile pentru creștere și ocupare. Eventuala diminuare a fondurilor structurale ar afecta statele membre. Păstrarea locurilor de muncă și promovarea consolidării fiscale și reformelor structurale ar fi periclitate în cele mai multe dintre noile state membre. În același timp, economiile statelor membre mari contribuatoare, care recuperează mai mult de 50% din fondurile alocate țărilor de coeziune, vor fi și ele afectate de restrângerea investițiilor. A doua propunere, de reducere a bugetului MFF, aparține președintelui Consiliului European, Herman Van Rompuy. Aceasta urmează exemplul măsurilor adoptate în diferite state, de moderare a cheltuielilor pe fondul constrângerilor bugetare. Propunerea este orientată spre viitor, alocând cu 50% mai mult decât precedentul cadru financiar pentru competitivitate și ocupare. Ceea ce ambele propuneri împărtășesc, este concentrarea pe aducerea Europei pe calea redresării economice și a creșterii generatoare de locuri de muncă.

Sursa: <http://www.sxc.hu>

Negocierile din Consiliul European păreau a conduce către o apropiere a celor două curente. Ca urmare, Președintele Consiliului și-a corectat propunerea. Aceasta este la nivelul bugetului actual 2007 – 2013 și, deși este cu 80 mld. euro sub propunerea Comisiei, ține seama de unele poziții naționale și acordă fonduri suplimentare pentru cheltuielile destinate agriculturii și coeziunii. Rămâne de văzut în ce măsură dialogurile ulterioare vor conduce la un compromis constructiv. Anterior, în 2005, succesul a venit la a doua rundă de negocieri.

Julian Oneașcă

eveniment

Seria de dezbateri „Perspective europene” – Strategia de extindere a Uniunii Europene și principalele ei provocări

Reprezentanța Comisiei Europene în România a organizat, în data de **20 noiembrie 2012**, dezbaterile cu tema *Strategia de extindere a Uniunii Europene și principalele ei provocări*. Partea organizatorică a fost asigurată de Serviciul Comunicare și Marketing al Institutului European din România, în cadrul unui contract privind acordarea de asistență tehnică pentru organizarea a două conferințe naționale și zece mese rotunde lunare pentru Reprezentanța Comisiei Europene (RCE) în România.

Dezbaterile se înscrie în seria de evenimente lunare *Perspective europene*, serie lansată de Reprezentanța Comisiei Europene în 2009, cu scopul de a stimula discuțiile cu privire la prioritățile Uniunii Europene și reflectând totodată agenda publică națională din România.

Evenimentul a fost moderat de dl **Cristian Ghinea**, directorul Centrului Român de Politici Europene și s-a bucurat de prezența dlui **Niculae Idu**, șeful Reprezentanței Comisiei Europene în România, a dlui **Wencelas de Lobkowicz**, consilier, Directoratul pentru Albania, Bosnia și Herțegovina, Serbia și Kosovo, Comisia Europeană, a E.S. **Andrea Gustović-Ercegovac**, ambasadorul Croației în România, a dnei **Liliana Popescu**, prof. univ. dr., prorector, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București.

Redăm în continuare doar câteva idei desprinse în cadrul dezbaterilor (subiectele abordate de toți vorbitorii se regăsesc în sinteza evenimentului, disponibilă integral pe site-ul IER, la secțiunea **Comunicare și Marketing/Proiecte de comunicare**).

În deschiderea conferinței, dl **Niculae Idu** a evidențiat oportunitatea organizării acestei dezbateri, prin prisma succesului de care s-a bucurat proiectul de extindere a

Uniunii Europene, care, într-un context dominat de dezbateri pe tema crizei economice și financiare, va primi un nou stat membru, respectiv Croația. Apropiata aderare a Croației la Uniunea Europeană în actualul context dificil dovedește angajamentul Uniunii în ceea ce privește continuarea procesului de extindere.

Moderatorul evenimentului, dl **Ghinea** a punctat faptul că, în ciuda vocilor sceptice la adresa Uniunii Europene, statele din Balcanii de vest și din vecinătatea estică a UE manifestă în continuare o dorință vie de aderare la UE.

Dl **Wenceslas de Lobkowicz** a prezentat statusul procesului de *extindere* a Uniunii Europene, privit drept *una dintre cele mai de succes politici* ale sale. UE va continua să depună eforturi pentru a face față provocărilor rezultate în urma încheierii conflictelor civile din statele Balcanilor de vest. Invitatul a prezentat cele patru categorii de state vizate de extinderea UE: state care au încheiat negocierile (Croația), state aflate în negocieri de aderare (Turcia, Islanda, Muntenegru), state candidate (FYROM, Serbia) ce nu au început negocierile, și potențial candidate (Albania, Bosnia-Herțegovina, Kosovo). Pachetul vizând lărgirea UE, adoptat la 10 octombrie 2012, cuprinde nouă documente ale Comisiei Europene. Alături de documentul de strategie, dl **Wenceslas de Lobkowicz** a prezentat pe scurt cele șase rapoarte de progres privind statele din sfera extinderii, raportul de monitorizare vizând Croația și studiul de fezabilitate referitor la Kosovo. Mesajul transmis prin acest set de documente este unul esențial, și anume faptul că UE s-a angajat ferm pe calea continuării procesului de extindere, precum și că procesul de lărgire a Uniunii reprezintă principalul stimulente pentru realizarea sau continuarea reformelor necesare în statele vizate.

E.S. Andrea Gustović-Ercegovac a subliniat că procesul de extindere a UE este o continuare a unificării continentului. Vorbind despre experiența croată, domnia sa a arătat că aderarea se încheie cu succes, după un drum lung și plin

de provocări. Procesul a adus stabilitate și pace, a creat instituții puternice și a contribuit la modernizarea țării. Croația s-a bucurat de un solid consens pro-european în plan politic, fapt ce a asigurat continuarea reformelor și după semnarea tratatului de aderare în decembrie 2011. Aderarea țării la UE, planificată pentru data de 1 iulie 2013, este un proces istoric firesc de continuare a valurilor de extindere precedente.

Dna **Liliana Popescu** și-a început intervenția prin menționarea beneficiilor implicate de aderarea la UE, apreciind că recenta strategie de lărgire a UE dovedește consensul reînnoit al statelor membre pentru continuarea procesului de extindere, ca instrument de stabilitate și securitate la nivelul continentului european. Referindu-se la strategia de extindere a UE, dna **Popescu** a adus în discuție diferențele de opinie existente la nivelul statelor membre în ceea ce privește statutul Kosovo și a adresat audienței întrebarea provocatoare dacă UE este, de fapt, pregătită să primească mai multe state din jumătatea sudică a continentului.

Sesiunea de prezentări a fost urmată de întrebări și comentarii din sală, vizând aprofundarea unor aspecte abordate în cadrul prezentărilor, printre care relațiile UE cu state precum Turcia sau Republica Moldova și diferențele dintre politica de extindere a UE și cea europeană de vecinătate.

Alte informații despre eveniment puteți găsi pe pagina RCE: http://ec.europa.eu/romania/eu_romania/perspective_europene/12112012_perspective_europene_extindere_ue_ro.htm

Biroul Studii și Analize, IER

Redactor-șef: Oana Mocanu
Redactori: Mariana Bara, Mihai Sebe
Grafică & DTP: Monica Dumitrescu
Versiunea în limba engleză: Raluca Brad, Mihaela Papa, Alexandra Pop (stagiar), Mona Răus

* Textele publicate în acest Newsletter exprimă opinia autorilor și nu reprezintă poziția oficială a Institutului European din România.

ISSN 2065 - 457X

Pentru a primi viitoarele numere ale Newsletterului IER, vă puteți abona accesând următorul link: www.ier.ro.

Institutul European din România
Bld. Regina Elisabeta nr. 7-9, RO - 030016, București, România
Tel: (+4021) 314 26 96/ 133 / Fax: (+4021) 314 26 66
Contact: newsletter@ier.ro
Web: www.ier.ro